Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 19.05.2010 www.osw.waw.pl

Ukraina popiera stanowisko Rosji w kwestii Naddniestrza

Podpisana 17 maja wspólna deklaracja prezydentów Ukrainy i Rosji, Wiktora Janukowycza i Dmitrija Miedwiediewa w sprawie konfliktu między Mołdawią i Naddniestrzem oznacza istotną zmianę w stanowisku Ukrainy i przyjęcie przez nią w dużym stopniu rosyjskiej perspektywy w tej kwestii. Ogłoszenie deklaracji na tydzień przed zapowiadanym na 25 maja spotkaniem stron zainteresowanych konfliktem sugeruje, że Rosja – wykorzystując zmianę rządzącej ekipy w Kijowie i brak politycznej stabilizacji w Kiszyniowie – aktywizuje swoją politykę wobec zamrożonego konfliktu w Mołdawii. Być może liczy, że uda jej się doprowadzić do uregulowania konfliktu na swoich warunkach. Z kolei ustępstwa Kijowa mają charakter koniunkturalny i – na razie – deklaratywny, nie oznaczają zatem, że w przyszłości Kijów udzieli konsekwentnego poparcia Moskwie w tej sprawie.

Deklaracja zawiera trzy istotne elementy rosyjskiego stanowiska, które dotychczas nie były popierane przez Ukrainę. Po pierwsze, podkreśla ono równoprawność Kiszyniowa i Tyraspola w procesie negocjacji. Po drugie, przyjmuje neutralny status Mołdawii jako warunek porozumienia między stronami konfliktu. Po trzecie, popiera obecny – zdominowany przez Rosję – format operacji pokojowej w Naddniestrzu i uzależnia jego przekształcenie w wielostronną operację pod egidą OBWE od osiągnięcia porozumienia między stronami konfliktu, chociaż czyni to w sposób mniej kategoryczny, niż miało to miejsce w trójstronnej deklaracji rosyjsko-mołdawsko-naddniestrzańskiej z marca 2009 roku.

Podobnie jak trójstronna deklaracja z marca 2009, tak i obecna deklaracja rosyjsko-ukraińska odzwierciedla dążenie Rosji do przeniesienia ciężaru negocjacji w sprawie uregulowania konfliktu w Naddniestrzu z istniejącego od 2005 roku tzw. formatu 5+2 (Mołdawia, Naddniestrze jako strony, Rosja, Ukraina i OBWE jako pośrednicy i USA oraz Unia Europejska jako obserwatorzy) do formatów bilateralnych czy trójstronnych, w których Rosja byłaby stroną dominującą.
W rosyjsko-ukraińskiej deklaracji pojawiło się też nowe sformułowanie o rozwiązaniu konfliktu w oparciu o jednolitą przestrzeń prawną, ekonomiczną i wojskową stron, a więc zakładające *implicite* minimalne więzi polityczne pomiędzy Republiką Mołdawii a Naddniestrzem. <wrod>